

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมการดูแลของครอบครัวต่อการป้องกันแผลกดทับและข้อยึดติดในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแพร์ และครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่เข้ามาดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแพร์ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ได้ผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 30 ราย และครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 30 ราย ผู้วิจัยจัดให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะแต่ละคู่มีคะแนนความเสี่ยงของการเกิดแผลกดทับของบราเดน (Braden, 1988) อยู่ในระดับเดียวกัน แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 15 ราย และครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 15 ราย เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการส่งเสริมการดูแลของครอบครัว และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 15 ราย และครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ จำนวน 15 ราย เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เครื่องมือสำหรับคัดกรองผู้ป่วย ได้แก่ แบบประเมินความเสี่ยงของการเกิดแผลกดทับของบราเดน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยความเสี่ยงของการเกิดแผลกดทับ 6 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึก ความเปื่อยชื้นของผิวหนัง การทำกิจกรรม การเคลื่อนไหว ภาวะโภชนาการ และการมีแรงเสียดทานและแรงเฉือน ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ คู่มือการส่งเสริมการดูแลของครอบครัว ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประเมินความต้องการการดูแลตนเองทั้งหมดของบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพา 2) ประเมินความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพา 3) ประเมินความสามารถของบุคคลผู้ให้การดูแลบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพา 4) ลงมือกระทำการกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการการดูแลตนเองทั้งหมดของบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพา 5) พัฒนาความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพา และ 6) พัฒนาความสามารถของบุคคลผู้ให้การดูแลบุคคลที่อยู่ในภาวะ

พึงพา ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูลของผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ แบบบันทึกการเกิดแผลกดทับ ประกอบด้วย แบบบันทึกตำแหน่งการเกิดแผลกดทับของ National Institute for Clinical Excellence [NICE] (2001) และแบบประเมินตามเกณฑ์ประเมินลักษณะผิวหนังของ National Pressure Ulcer Advisory Panel [NPUAP] (1989) ผู้วิจัยทดสอบความเชื่อมั่นในการใช้แบบบันทึกโดยหาความเชื่อมั่นในการประเมินแผลกดทับกับพยาบาลวิชาชีพ ในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย นำคะแนนมาหาความเชื่อมั่นของการประเมินระหว่างบุคคล (interrater reliability) ตามสูตรของวอชิงตันและมอส (Washington & Moss อ้างใน บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2544) ได้เท่ากับ 1 และแบบบันทึกการเกิดข้อยึดติด ผู้วิจัยทดสอบความเชื่อมั่นในการใช้แบบบันทึก โดยหาความเชื่อมั่นในการประเมินข้อยึดติดกับนักกายภาพบำบัด ในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง 10 ราย นำคะแนนมาหาความเชื่อมั่นของการประเมินระหว่างบุคคล (interrater reliability) ได้เท่ากับ .99 และความเชื่อมั่นของการประเมินภายในบุคคล (intrarater reliability) ได้เท่ากับ .99 และ 2) แบบบันทึกข้อมูลของครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลส่วนบุคคลโดยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และเปรียบเทียบการเกิดแผลกดทับและข้อยึดติดในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะโดยสถิติฟิชเชอร์ (Fisher's exact prob test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่ได้รับการดูแลจากครอบครัวที่ได้รับการส่งเสริมการดูแลเกิดแผลกดทับน้อยกว่าผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ในวันจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 2 สัปดาห์ และ 1 เดือนหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่ได้รับการดูแลจากครอบครัวที่ได้รับการส่งเสริมการดูแลเกิดข้อยึดติดน้อยกว่าผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ในวันจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 2 สัปดาห์ และ 1 เดือนหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารพยาบาล ควรได้พิจารณาให้มีนโยบายเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในการป้องกันการเกิดแผลกดทับและข้อยึดติดโดยใช้ผลการวิจัย มีการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านงบประมาณ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับพยาบาล
2. การนำผลการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติ ควรพิจารณาส่งเสริมการดูแลของครอบครัวไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการป้องกันการเกิดแผลกดทับและข้อยึดติดในผู้ป่วยที่ต้องมีการพึ่งพาต่อไป
3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรพยาบาล โดยการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากร มีการจัดอบรมแนวคิด ควรทำในลักษณะของโครงการพัฒนาคุณภาพที่มีคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งและมอบหมายความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ และกำหนดนโยบายในการป้องกันการเกิดแผลกดทับและข้อยึดติด

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อทดสอบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการส่งเสริมการดูแลของครอบครัวที่สร้างขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ซ้ำ โดยปรับปรุงให้มีกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น
2. ควรมีการศึกษาผลลัพธ์ของการส่งเสริมการดูแลของครอบครัวในแง่ประสิทธิภาพ เช่น ความคุ้มค่าคุ้มทุนในแง่การลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล หรือการลดจำนวนวันนอนโรงพยาบาล เป็นต้น